

'Paard intelligent?

Welnee!

Een paardenfluisteraar wil **EMIEL VOEST** zichzelf niet noemen. Het gaat juist om lichaamstaal. Op het CHIO in Rotterdam geeft hij clinics.

DICK KIERS
RUINERWOLD

Robert Redford registreerde én speelde de hoofdrol in *The Horse Whisperer*, een succesvolle film uit 1998. Het verhaal ging over een man die met paarden kon praten.

„Een metafoor, want in letterlijke zin is dat natuurlijk niet mogelijk.”

Aan het woord is Emiel Voest. Hij wordt in ons land wel een paardenfluisteraar genoemd.

Ten onrechte, want hij gebruikt zijn stem niet en noemt zich vooral mensentrainer. Hij is de grondlegger van de freestyletrainingen, geeft clinics (ook tijdens het CHIO in Rotterdam dat vandaag begint), schrijft boeken en heeft steeds het welzijn van het dier voorop staan.

De beste communicatie met een paard bestaat uit lichaamstaal. Zonder de stem te gebruiken, zo luidt zijn boodschap.

„Met drang of dwang bereik je alleen maar dat een paard angstig en agressief wordt,” zegt Voest die zijn paarden het liefst zonder bit, zonder teugel, helemaal vrij ziet.

„Ik ben parttime-paardentrainer, de meeste tijd stop ik in het trainen van mensen. Van origine ben ik dansleraar. Twee mensen, twee verschillende lichamen, twee verschillende emotionele bewegingen. Zet die tegen elkaar en creëer een eenheid in bewegen.

„Maak er een mooi paar van. Datzelfde geldt voor de ruiter en zijn paard, het moet één geheel zijn. Het moet er in de dressuur mooi uit zien en bij het springen moeten mens en paard op elkaar kunnen vertrouwen. Het vergt veel tijd om dat vertrouwen te winnen, een paard iets aan te leren. Het leervermogen van

» **'In Nederland zijn 600.000 paarden. Allemaal moeten ze wat te doen hebben.'**

een paard is gewoon vrij beperkt.

„Een paard intelligent? Welnee. Gooi een stok over het hek en een hond gaat erachteraan, die zoekt de juiste weg naar de stok. Die hond heeft het vermogen om verbanden te leggen. Zal een paard nooit kunnen, die loopt dwars door dat hek heen, kan het niet rijmen.

„Een paard is een heel reactief dier, terwijl in de sport juist het pro-actieve wordt gevraagd. Het paard moet doen wat wij verwachten. Is gevoelig voor de hiërarchie. Je moet de opdracht zo in elkaar knutselen dat hij geen keus heeft. Gaat het eenmaal goed, beloon het paard daarvoor, dan heeft-ie geen reden om het de volgende keer anders te doen, dan voelt hij zich veilig.

„Het heeft mij jaren gekost om dit zelf te leren begrijpen. Tragisch langzaam ging het. Ik werkte op Terschelling, begeleidde paardrijkampen. Dan kreeg ik drie, vier paarden per jaar waarvan het bit de mondhoeken finaal had beschadigd. Dat moet anders, dat kán anders, dacht ik, wist ik.

„Ik ben 's winters gaan werken met paarden zonder bit. Het werkte, die omscholing, bij alle zeventien paarden, dat kon geen toeval zijn. Van daaruit ben ik het systeem steeds verder gaan optimaliseren.

„Hoe loop je naar een paard toe dat in de wei staat? Je loopt er juist niet naartoe. Want elke stap vooruit en het paard zal van je weg blijven lopen. Draai je om en loop weg en het paard, élk paard, zal met je meegaan. Vooruit is drijven, achteruit is leiden. Simpeler kun je het niet bedenken, het systeem is eigenlijk door het paard zelf bedacht, het is een kuddedier. Het gaat om de houding die je inneemt, de positie.

„Ik sta tijdens mijn clinics in het midden van een ring. Doe mijn ene

hand omhoog en het paard zal harder lopen. Mijn andere hand en hij zal langzamer lopen. Mensen vinden het tovenarij, maar het is in wezen heel simpel.

„Ik werk per jaar met honderden paarden, van de meest duffe pony's die nog geen drie meter rechtuit kunnen lopen tot Olympische sportpaarden en alles wat ertussen zit.

„De rol van het paard in onze maatschappij is de laatste jaren sterk veranderd. Vroeger was het paard een werkpaard, om de kar van de schillenboer te trekken.

„Nu is het paard een luxe bezit, voor vrijetijdsbesteding, men kan het zich veroorloven. Het dier is hetzelfde gebleven, maar de mensen zijn veranderd. Een paard geeft body, is een statussymbool geworden. Dan is het juist zaak om het paard goed te behandelen, vind ik. Maar de welzijnsnormen worden vaak overschreden.

„Er gebeurt te veel dat het daglicht niet kan verdragen. Ik kom een enorm tekort aan kennis tegen. Paarden staan 24 uur per dag in een stal van drie bij drie meter en mogen één uurtje met iemand op hun rug rondhossen. Daarna gauw terug, aan een touwtje en slapen in de eigen stront. Het leidt tot fysieke en emotionele problemen bij het paard.

„Met mijn methoden probeer ik hun leven te verbeteren en gelukkig zijn de resultaten zichtbaar.

„In de topsport hebben de meeste paarden het goed. Serieus trainen, het dier laten weten wat ervan verlangd wordt. Maar in de subtop, daar gebeurt de grootste ellende. Met een goedkoop paard proberen te scoren. Een paard dat geen aanleg heeft, maar toch moet. In ons land hebben we 600.000 paarden, die moeten allemaal wat te doen hebben. Als je ze alleen nog maar in de wei mag houden, blijven er misschien tien over.

„De sport is het nieuwe bestaansrecht van het paard geworden. En slagen wij erin goed te communiceren met het paard, dan heeft de mens het dier voor zich gewonnen en zal het paard de mens trouw blijven.”

De freestyletrainingen van Emiel Voest vinden ook in de topsport gehoor. Tineke Bartels-De Vries, technisch directeur dressuur bij het CHIO Rotterdam, en Rob Ehrens, bondscoach van de springruiters, werken graag samen met de in het Drentse Ruinerwold gevestigde paardenman.

„Wat Emiel doet, dat geeft een toegevoegde waarde aan onze trainingen,” stelt Bartels vast. „Kijk, wij zijn van jongs af aan met paarden opgegroeid, ze hebben voor ons weinig geheimen meer. Maar voor anderen, voor mensen die nu aan paarden beginnen, is dat niet zo vanzelfsprekend.

„Voest legt een prima fundament, maakt voor de beginner het basisniveau gemakkelijker. Op een fijne manier, waarbij het paard centraal staat, niet de mens. Hij laat de mensen precies zien hoe het gedrag van zo'n dier in elkaar zit.” Rob Ehrens sluit zich bij die woorden aan. „Het gaat er bij zijn methode vooral om de paarden van jongs af aan op te leiden. In het beginstadium is dat een heel belangrijk punt, als je een paard zadelmak wilt krijgen, is het zinvol om te weten wat er in zo'n dier omgaat. Waarbij het paard in z'n waarde wordt gelaten. Ik denk dat Emiel Voest goed bezig is.”

» **'Er gebeurt met paarden te veel dat het daglicht niet kan verdragen.'**